

Lausunto Lupa- ja valvontavirastolle GRK Suomi Oy:n aurinkovoimahanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, Hirvihaara, Mäntsälä.

Uudenmaan ELY-keskuksen viite: LVV U/71717/2026

Yleiset kommentit YVA-selostuksesta

Kyseessä oleva ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) koskee Mäntsälän Hirvihaaran kylässä sijaitsevalle kiinteistölle 505-403-8-74 suunniteltua hanketta. Hankealueen pinta-ala on noin 30 hehtaaria ja sille suunniteltavan aurinkovoimalan kokonaisteho on hankevaihtoehdosta riippuen noin 5,0–5,5 MWp. Hankealueelle on tarkoitus sijoittaa merkittävä määrä maa-aineksia ja kiertotalousmateriaaleja, yhteensä noin 1,8 miljoonaa tonnia vaihtoehdossa VE1- ja noin 2,0 miljoonaa tonnia vaihtoehdoissa VE1 ja VE2. YVA-menettelyssä tarkastellaan lisäksi hankkeen toteuttamatta jättämistä eli vaihtoehtoa VE0, jossa aurinkovoimahanketta ei toteuteta ja alueen toimintaa jatketaan nykyisen ympäristöluvan mukaisesti maa-ainesten vastaanotto- ja läjitystoimintana.

Mäntsälän kunta toteaa, että YVA-selostus on laadittu laajana ja siinä on käsitelty hankkeen vaikutuksia monipuolisesti. Selostuksessa on tunnistettu hankkeen merkittävimiksi kielteisiksi vaikutuksiksi erityisesti viitasammakkoon ja ekologiseen kytkeytyneisyyteen kohdistuvat vaikutukset, rakentamiskokonaisten liikennevaikutukset sekä lähimaisemaan kohdistuvat vaikutukset.

Ohjelmavaiheessa annetun lausunnon huomioiminen

YVA-ohjelmassa hankkeen maa-ainesten läjityksen tarpeellisuus aurinkovoimalahankkeen toteuttamiselle jäi epäselväksi. YVA-menettely koskee kuitenkin lähtökohtaisesti vain maa-ainesten vastaanoton, alueen korottamisen ja vallirakenteiden muodostamaa kokonaisuutta. Selostusvaiheessa hankkeen eri osa-alueiden keskinäisten riippuvuuksien ja vaikutusten tarkastelu kokonaisuutena on ollut perusteltua ja tämä on tuotu esille selvemmin ja kattavammin. Kunnan ohjelmavaiheessa esittämiä huomioita on huomioitu lisäksi muun muassa aurinkopaneelien asentamisen vaiheistuksen, hankealueen itäosan suojapuuston kuvauksen, liikennevaikutusten tarkastelun sekä Fingrid Oyj:n Hausjärvi-Anttila 400 kV voimajohtohankkeen osalta.

Maa-ainesmäärän laskentaperusteita on avattu selostuksessa ohjelmavaiheessa jätetyn lausunnon jälkeen. YVA-selostuksen perusteella jää osittain avoimeksi, missä määrin esitetty 1,8–2,0 miljoonan tonnin maa-ainesmäärä liittyy alueen yleiseen korottamiseen ja missä määrin aurinkopaneelien vallirakenteiden toteuttamiseen. Selostuksessa esitetään myös tyypillisempi telinepaneeliratkaisu, mikä ei välttämättä edellytä maavalleja. YVA-menettelyssä on toivottavaa tehdä linjaus maa-aineslajityksen korkeusasemasta. Mikäli paneeleita toteutettaisiin vallirakenteiden sijasta laajemmin telineisiin perustuvina ratkaisuin, voi syntyä tilanne, jossa YVA-menettelyssä tarkasteltu kokonaismaa-ainesmäärä säilyy ennallaan, mutta maa-aineksia käytetään aiempaa laajemmin alueen yleiseen korottamiseen. Tällöin YVA-tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan uudestaan.

Näiden kysymysten tarkempi arviointi liittyy olennaisesti hankkeen ympäristövaikutuksiin, maa-ainesten vastaanottoon sekä rakenteellisiin ratkaisuihin. Kunta korostaa, että

ympäristöviranomaisten asiantuntemus ja arviot näiden hyväksyttävyydestä ovat ratkaisevia ja ympäristöviranomaisten tulee lausunnoissaan ja päätöksissään nämä linjata.

Hankevaihtoehtojen vertailu

YVA-selostuksessa tarkastellaan vaihtoehtoja VE1-, VE1 ja VE2 sekä hankkeen toteuttamatta jättämistä eli vaihtoehtoa VE0. Vaihtoehtoisissa VE1 ja VE2 maa-ainesmäärä on sama, noin 2,0 miljoonaa tonnia, mutta toteutusaika eroaa siten, että VE1 toteutettaisiin noin kuudessa vuodessa ja VE2 noin 12 vuodessa. Vaihtoehdossa VE1- turpeennostoaltaat jätettäisiin täyttämättä ja maa-ainesmäärä olisi noin 1,8 miljoonaa tonnia.

Kunnan näkökulmasta vaihtoehtojen keskeinen ero viitasammakoiden altainen lisäksi liittyy päivittäiseen raskaan liikenteen määrään ja haittojen kestoon. Lyhyempi toteutusaika merkitsee suurempaa päivittäistä kuljetusmäärää, kun taas pidempi toteutusaika jakaa kuljetukset pidemmälle ajanjaksolle mutta pidentää samalla kyläalueisiin ja lähiasutukseen kohdistuvien vaikutusten kestoa.

Eri vaihtoehtojen välinen kokonaisarviointi on kunnan näkemyksen mukaan perusteltua tehdä yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä, jossa voidaan ottaa huomioon YVA-selostuksen lisäksi kaikki annetut lausunnot, mielipiteet ja asiantuntija-arviot. Kunta kuitenkin korostaa, että vaihtoehtojen vertailussa tulee kiinnittää hankealuetta laajempiin vaikutuksiin erityistä huomiota, kuten päivittäisiin liikennemääriin, kuljetusten kestoon, kyläalueiden liikenneturvallisuuteen ja alempaan tieverkkoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Liikennevaikutukset ja vaikutukset kyläalueisiin

Mäntsälän kunta kiinnittää erityistä huomiota hankkeen liikennevaikutuksiin. YVA-selostuksessa rakentamisen aikainen liikenne on tunnistettu yhdeksi hankkeen merkittävimmistä kielteisistä vaikutuksista. Selostuksen mukaan vaihtoehtoisissa VE1 ja VE1-maa-aineskuljetuksia aiheutuisi noin 23–40 kuorma-autoa vuorokaudessa ja vaihtoehdossa VE2 noin 12-20 kuorma-autoa vuorokaudessa. Kuljetusten arvioidaan jatkuvan hankevaihtoehdon mukaan noin 6–12 vuoden ajan.

Kunta pitää tärkeänä, että liikennevaikutusten vaikutusten kattavuutta tarkastellaan koko kuljetusreitistön ja erityisesti kyläalueiden näkökulmasta. Vaikutuksia voi kohdistua muun muassa Kellokosken, Hyökännummen, Arolan, Ohkolan ja Hirvihaaran suunnan liikenneympäristöihin sekä kyläalueiden asumisviihtyvyyteen ja liikenneturvallisuuteen.

Pitkäkestoinen raskaan liikenteen kasvu voi vaikuttaa liikenneturvallisuuden lisäksi koettuun turvallisuuteen, meluun, pölyyn ja kyläalueiden viihtyisyyteen. Kunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että Hirvihaarassa sijaitsee painorajoitettu silta, joka voi estää raskaan liikenteen kulun hankealueelta maantielle 140. Mikäli raskas liikenne ei voi käyttää tätä yhteyttä, kulku hankealueelta Hyvinkääntien eli valtatie 25 suuntaan tapahtuisi käytännössä Hirvihaaran koulun vierestä Kuntomajantietä pitkin. Tämä korostaa tarvetta arvioida kuljetusten vaikutuksia erityisesti kouluympäristössä sekä jalankulun ja pyöräilyn turvallisuuden näkökulmasta.

Kunta katsoo, että hankkeen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota raskaan liikenteen reittivalintoihin, painorajoitetun sillan vaikutuksiin, liikenteen ajoittumiseen, teiden kuntoon sekä maa- ja saviaineksen kulkeutumisen estämiseen yleisille teille.

Liikennevaikutusten hallintaa koskevat ratkaisut tulee esittää jatkosuunnittelussa riittävän konkreettisesti, jotta niitä voidaan arvioida mahdollisessa lupakäsittelyssä. Lähtökohtana tulee olla, että liikennevaikutuksia tulee hankkeen toteutuksen aikana vähentää mahdollisimman paljon.

Ympäristövaikutukset ja viranomaisosaaminen

Mäntsälän kunta toteaa, että hankkeen ympäristövaikutuksiin, kuten pohjavesiin, pintavesiin, maaperään, hulevesien hallintaan, viitasammakkoon, luontoarvoihin, pölyyn ja meluun liittyvä tarkempi viranomaisarviointi kuuluu suurelta osin Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen asiantuntemukseen kunnan valvovana ympäristönsuojeluviranomaisena.

Kunta pitää tärkeänä, että Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen lausunto ja asiantuntijapäätökset otetaan YVA-menettelyssä ja myöhemmissä lupavaiheissa keskeisesti huomioon. Tässä lausunnossa kunta painottaa erityisesti maankäyttöön, liikennevaikutuksiin, kyläalueiden olosuhteisiin sekä hankkeen jatkosuunnittelun aineistotarpeisiin liittyviä näkökulmia.

Maisema, suojapuusto ja lähiasutus

Kunta totesi ohjelmavaiheessa, että hankealueen itäosan ja Hirvihaarantien välinen suojapuusto oli kuvattu ohjelmassa liian vahvana. YVA-selostuksessa tätä on tarkennettu siten, että hankealueen itäosan ja Hirvihaarantien välillä esiintyy lähinnä harvaa puustoa.

Kunta pitää korjausta tarpeellisenä. Selostuksen mukaan lähimaisemaan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu merkittäviksi erityisesti hankealueen lounaispuolella olevan lähimmän asutuksen osalta. Kunta toteaa, että mahdolliset maisemavaikutuksia lieventävät toimet tulee tarkentaa hankkeen jatkosuunnittelussa siinä määrin kuin ne ovat YVA-menettelyn jälkeen lupakäsittelyssä arvioitavissa.

YVA-selostuksen riittävyys ja yhteysviranomaisen rooli

Kunta toteaa, että YVA-menettelyn tarkoituksena on selvittää hankkeen merkittävät ympäristövaikutukset ja tuottaa tietoa hankkeen jatkosuunnittelua sekä mahdollisia lupamenettelyjä varten. YVA-menettelyssä ei ratkaista hankkeen toteuttamiskelpoisuutta tai luvan myöntämisen edellytyksiä, vaan yhteysviranomainen arvioi arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä antaa perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Kunnan näkemyksen mukaan YVA-selostus ja sen oheisliitteet käsittelevät vaikutusteemoja laajasti. Kunta pitää kuitenkin tärkeänä, että yhteysviranomainen arvioi perustellussa päätelmässään erityisesti maa-ainesmäärän laskentaperusteisiin, raskaan liikenteen vaikutuksiin sekä hankkeen eri toimintojen muodostamaan kokonaisuuteen liittyvät epävarmuudet.

Mäntsälän kunnalla ei ole muutoin huomautettavaa YVA-arviointiselostukseen.